

Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll

Snabb värdering av sannolikheten för att den svenska djurpopulationen utsätts för smitta med afrikansk svinpest till följd av situationen i Europa med introduktion till vildsvin i Tyskland

BAKGRUND

Tyska myndigheter rapporterade den 10 september 2020 att afrikansk svinpest (ASF) bekräftats hos ett dött vildsvin hittat i Brandenburg, omkring fyra km från den Tysk-Polska gränsen.

Åtgärder i området för att begränsa smittan omfattar bl a jaktförbud, insats för att hitta, provta och ta omhand vildsvinskadaver, förstärkta smittskyddsrutiner i grisbesättningar och tillfälligt förbud för lantbruksaktiviteter.

I och med fyndet är Tyskland det tolfte EU-landet att drabbas av ASF, som sedan 2014 förekommit inom EU. Tjeckien, som 2017 drabbades av en begränsad ASF-introduktion till vildsvin i östra delarna av landet, är det första landet hittills under den pågående epidemin som lyckats kontrollera och utrota sjukdomen. Tjeckien friförklarades officiellt i mars 2019. I Belgien, som liksom Tjeckien drabbades av en begränsad ASF-introduktion till vildsvin, har myndigheterna bekämpat sjukdomen enligt samma modell som Tjeckien med tillsynes goda resultat.

ASF har förekommit i vildsvinspopulationen i Polen sedan 2014 men då begränsat till landets östra delar. Under senare delen av 2019 sågs en plötslig långväga spridning till landets västra delar, där smittan nu har fäste i vildsvinsstammen. ASF har också påvisats i tre större besättningar och fem småskaliga i denna del av landet. Området kring den Tysk-Polska gränsen ett av Europas mest vildsvinstäta områden.

Med undantag av Rumänien, och till viss del Bulgarien, har smittspridningen i EU främst skett i vildsvinspopulationen med sporadiska utbrott i tamgrisbesättningar och med begränsad sekundär spridning. Spridningen har dels skett successivt och långsamt inom vildsvinspopulationen och dels via långväga spridning av smittade köttprodukter med människans hjälp.

ASF-situationen inom EU har värderats i flera tidigare riskvärderingar. Dessa kan hittas tillsammans med statsepizootologens kommentar på SVA:s webbplats:

<http://www.sva.se/smittlage/statsepizootologen/statsepizootologen-kommenterar>

SANNOLIKHET ATT SVENSKA TAMGRISAR ELLER VILDSVIN UTSÄTTS FÖR AFRIKANSK SVINPEST TILL FÖLJD AV SITUATIONEN I EUROPA MED SPRIDNING TILL VILDSVIN I TYSKLAND

Införsel av levande grisar eller vildsvin, embryon eller galtsperma från Tyskland har inte skett under de tre senaste månaderna. Direkt invandring av smittade vildsvin till Sverige förhindras av Sveriges vattengräns och vildsvinens utbredning.

Indirekt smittspridning med personer, utrustning, kläder och skor skulle kunna ske via t.ex. jägare och lantbruksarbetare. Lantbruksarbetare från centrala och östra Europa och Baltikum förekommer i Sverige men exakt antal eller hur många som har kontakt med grisar har inte kunnat uppskattas med säkerhet. Med anledning av den rådande situationen med covid-19 har resor till och från Sverige varit kraftigt begränsade för denna personalgrupp. Även jaktresor och turism har minskat betydligt under den rådande pandemin varför sannolikhet för indirekt smitta via dessa grupper bedöms som lägre än tidigare.

Införsel av djurprodukter och livsmedel är tillåtet från länder inom EU. Kommersiell införsel av fläsk och fläskköttprodukter från gris sker i stor omfattning från Tyskland. Det finns dock inga indikationer på att det skulle förekomma smittade kommersiella produkter från tyska grisar i nuläget. Även införseln av vildsvinskött från Tyskland är relativt omfattande, men spridningen i vildsvinspopulationen kan antas vara relativt begränsad i nuläget varför det inte är troligt att kommersiellt hanterat vildsvinskött skulle vara smittat.

Baserat på ovanstående bedöms inte spridningen till vildsvin i Tyskland öka sannolikheten för exponering av svenska grisar och vildsvin jämfört med den tidigare situationen.

Sannolikheten för att den svenska djurpopulationen utsätts för smitta med afrikansk svinpest som följd av situationen avseende afrikansk svinpest i Europa med spridning till vildsvin i Tyskland bedöms vara störst via riskvägen djurprodukter. Sannolikheten för att detta ska inträffa bedöms för gris vara mycket låg och för vildsvin låg.

Osäkerheten i denna värdering är medelhög. Nivån av osäkerhet är bedömd utifrån kvaliteten på de uppgifter som funnits tillgängliga för värderingen.

För en översikt av resultat för samtliga riskvägar, se tabell 1.

Tabell 1. Översikt över snabb riskvärdering för riskdelvägarna

Riskdelväg	Värdering av sannolikhet	Osäkerhet i värderingen
1. Levande djur och kläckägg (legal/illegal införsel) inkl. deras transportfordon/burar		
1.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
1.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
2. Sperma, ägg, embryon (legal/illegal) inkl. deras transportfordon/emballage		
2.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Försumbar	Låg
2.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Försumbar	Låg till Medelhög
3. Indirekt smittspridning		
3.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Mycket låg	Medelhög
3.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Mycket låg	Medelhög
3.3. till vilda djur	Mycket låg	Medelhög
3.4. till hägnade vilda djur	Mycket låg	Medelhög
4. Djurprodukter inkl. bl.a. kött och troféer, samt animaliskt matavfall (legal och illegal införsel)		
4.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Försumbar	Medelhög
4.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Mycket låg	Medelhög
4.3. till vilda djur	Låg	Medelhög
4.4. till hägnade vilda djur	Mycket låg	Medelhög
5. Vektorer		
5.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
5.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Riskvägen är inte relevant	
5.3. till vilda djur	Riskvägen är inte relevant	
5.4. till hägnade vilda djur	Riskvägen är inte relevant	
6. Vilda djur		
6.1. till en djurbesättning med hög biosäkerhet	Försumbar	Låg
6.2. till en djurbesättning med låg biosäkerhet	Försumbar	Låg
6.3. till vilda djur	Försumbar	Låg till Medelhög
6.4. till hägnade vilda djur	Försumbar	Låg

Definitioner på de termer som används vid sannolikhetsvärderingen:

- Försumbar – så ovanligt att det saknar betydelse
- Mycket låg – mycket ovanligt, men kan inte uteslutas
- Låg – sällan, men förekommer
- Medelhög – förekommer ibland
- Hög – förekommer ofta
- Mycket hög – förekommer nästan alltid

*Lokalisation av det bekräftade fallet av afrikansk svinpest på vildsvin i Tyskland.
Källa: ADNS*

Statens veterinärmedicinska anstalt följer situationen i landet och bedömer när det finns behov av en ny värdering av sannolikheten för att den svenska djurpopulationen utsätts för smitta med afrikansk svinpest.